

Asia: VN/894/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi työsopimuslain 1 luvun 1 §:n muuttamisesta

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä.

-

Esityksen yleisperustelut

Huomionne esityksen yleisperusteluista.

-

Esityksen vaikutukset

Huomionne esityksessä arvioiduista vaikutuksista.

-

Työsopimuslain 1 luvun 1 §:ään ehdotettava muutos

Huomionne pykälään ehdotettavasta muutoksesta ja sen säännöskohtaisista perusteluista.

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi työsopimuslain 1 luvun 1 §:n muuttamisesta. Kirkon työmarkkinalaitos lausuu asiasta seuraavaa:

Asiaa valmistelleen työryhmämietinnön liitteenä on Elinkeinoelämän keskusliiton ja Suomen yrittäjien yhteinen eriävä mielipide asiaa valmistelleen työryhmän mietintöön. Kirkon työmarkkinalaitos yhtyy eriävän mielipiteen kantaan siitä, että ”työryhmän työn aikana tehtyjen selvitysten pohjalta lainsäädäntöön ei liity muutostarpeita. Jo nykyisin arviointi työsuhteen olemassaolosta tehdään viime kädessä kokonaisharkintaa käyttäen.” Kirkon työmarkkinalaiton yhtyy myös eriävän mielipiteen perusteluihin niitä tässä erikseen toistamatta.

Hallituksen esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa työsopimuslain soveltamisalan tulkinnassa. Soveltamisalan tulkintaan on kuulunut vakiintuneena tulkintakäytäntönä kokonaisharkinnan käyttäminen tilanteissa, joissa yrittäjyyden ja työsuhteen raja ei ole ollut yksiselitteinen. Hallituksen esityksen tavoitteena on täsmentää ja selkeyttää työsuhteen käsitteen määrittelyä tulkinnanvaraisissa ja epäselvissä tilanteissa, erityisesti työsuhteessa ja yrittäjänä tehtävän työn välisessä rajanvedossa. Tavoitteena on helpottaa lain soveltajia ratkaisemaan työntekosuhteen oikeudellinen luonne tilanteissa, joissa työnsuorittajan asemaan liittyy tulkintaa edellyttäviä kysymyksiä.

Esitetty säännösmuutos ei Kirkon työmarkkinalaitoksen käsityksen mukaan kuitenkaan muuta kokonaisharkinnan käyttöperusteita. Esitetty uusi säännös ei ole tyhjentävä harkintaperusteiden luettelo, vaan esimerkkiluettelo harkinnan tueksi. Työsuhteen käsite on ollut lähes sellaisenaan käytössä koko työsopimuslain voimassaoloajan vuodesta 1922. Lain tulkinnallisissa tilanteissa työsuhteen ja yrittäjyyden välimaastossa kokonaisharkinnan avulla on tähän asti pystytty vastaamaan eri aikojen tuomiin tulkintahaasteisiin. Kun esimerkkiluettelon laatimisen taustana on pitkälti nykyisen alustatalouden tai ns. kevytyrittäjyyden eri muodoissa esiintyneet tulkintaongelmat tai todetut väärinkäytökset, vaarana on, että esitetty muutos ei välttämättä kykene vastaamaan pidemmän aikavälin esille tuomiin tulkintahaasteisiin. Kokonaisharkinta on jo itsessään niin joustava periaate, että sen soveltaminen hyvin erilaisiin tilanteisiin ei edellytä esitetyn kaltaista esimerkkiluettelon luonteista tarkennusta. Kun työsopimuslaki myös yksiselitteisesti kieltää nykyiselläänkin lain kiertämisen, lainsäädäntömuutokselle ei ole tarvetta.

Mikäli lainmuutokseen kuitenkin edetään Kirkon työmarkkinalaitos pitää hyvänä esitetyn muotoilun neutraalia ilmaisutapaa. Esityksen perusteluissa on tällöin syytä korostaa sitä, että kokonaisarviointin mainitsemisella säännöksessä ei ole tarkoitus muuttaa oikeustilaa ja että esimerkkiluettelo ei ole tyhjentävä.

von Boehm Timo
Kirkon työmarkkinalaitos